

Мр сци. проф. Мирко Мутић, инспектор-просвјетни савјетник

АНАЛИЗА

**успјеха ученика у учењу и владању у
основним школама Републике Српске на крају
школске 2013/14. године**

**У Приједору,
септембар 2014. године**

1. Увод

Као што је казано у уводном дијелу Анализе успјеха ученика у учењу и владању на крају полугодишта, а сада и на крају школске 2013/14. године, питање школског успјеха ученика је централно питање, не само личне него и друштвене верификације школског постигнућа ученика, како у ужем смислу, тако и верификације његовог цјелокупног образовања у ширем смислу. За питање школског успјеха ученика заинтересовани су не само ученици, њихови родитељи и наставници, него и други друштвени чиниоци, Министарство просвјете и културе и Републички педагошки завод. Интерес шире јавности за постигнути успјех ученика у школи произилази из потребе друштва за образованијим становништвом, кадровским ресурсима, потребом правдања уложених средстава у те сврхе и, наравно, друштвеном верификацијом активности запослених у просвјети и Републичком педагошком заводу.

Ако је то тако, а јесте, онда је веома значајна повратна информација из школа о дистрибуцији школског успјеха, којом се практично може исказати успјешност школског система и његова ефикасност у друштву.

У сагледавању дистрибуције општег успјеха ученика како на крају полугодишта, тако и на крају школске године, полазимо од тога да је извођење закључне оцјене у школи прописано законом, те да у структури општег успјеха равномјерно учествују сви наставни предмети без обзира на њихову заступљеност по фонду часова за сваки разред. Другим ријечима, у закључној оцјени школског успјеха ученика једнаку вриједност имају оцјене из српског језика и математике који су заступљени са по пет, односно по четири часа у вишим разредима седмично, као оцјене из историје, географије или хемије који су заступљени са по два часа седмично, или оцјене из музичке културе, ликовне културе, демократије и људских права или физичког васпитања, који су заступљени са по два односно по један час у вишим разредима, али у којима нема много теоријског учења и рада, него се активности ученика своде најчешће на вјештине.

2. Циљ анализе

Имајући у виду све наведено, определијели смо се да у овој анализи успјеха ученика у учењу и владању на крају школске године, **дистрибуцију школског успјеха сагледамо преко успјеха ученика по предметима и разредима на крају другог полугодишта и на крају школске године после поправних испита, дистрибуцију општег успјеха ученика у учењу и успјеха ученика у владању на крају школске 2013/14. године.**

Досадашње сазнање у организацији васпитно-образовног рада у цјелини, а посебно наставног рада и однос наставника према оцјењивању, показали су да

наставници имају строжији критериј оцјењивања током школске године и на³ полугодишту, а блаже на крају школске године и посебно на поправним испитима.

Имајући то сазнање на уму, анализом дистрибуције школских оцјена на крају другог полугодишта и на крају школске године утврдићемо разлике у распршењу утврђених школских оцјена не само у односу на нормалну расподелу (Гаусову криву), него и у односу на оцјене, успјех у учењу и владању на крају првог полугодишта.

3. Задаци анализе

Задаци анализе су:

- **анализом утврдити успјех ученика по предметима и разредима,**
- **општи успјех на крају другог полугодишта и на крају школске године послје поправних испита,**
- **владање ученика на крају школске године и**
- **утврдити закључке и препоруке у вези постигнутог успјеха ученика у учењу и владању.**

4. Опис утврђеног стања

I Успјех ученика по предметима и разредима

Ученици су се оцјењивали из свих наставних предмета и владања, што је регулисано чланом 63. Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник Републике Српске", број 74/08, те члановима 12,13,14, и 15 Закона о измјенама и допунама закона о основном образовању и васпитању "Службени гласник Републике Српске", број 104/12), Правилником о оцјењивању ученика у основној школи ("Службени гласник Републике Српске", број 44/12) и оцјењивање ученика је јавно.

На крају другог полугодишта, односно на крају школске године оцјењивање ученика од првог до деветог разреда је било у складу са горе наведеним законом и правилником.

Ученици првог разреда оцјењују се описно из предметних подручја (**учествује, успјешан и изузетно успјешан**), а општи успјех ученика на полугодишту и на крају школске године констатује се ријечју **"завршио"**.

Оцјене из свих наставних предмета равноправно учествују у извођењу просјечне оцјене и на тај начин равноправно учествују у коначном школском успјеху ученика. Извјесно је да сви наставни предмети нису равномјерно заступљени у наставном плану, па према томе и немају једнаку важност у укупном образовном нивоу ученика. Највећи број часова планиран је за српски језик и математику као

најважнијим предметима, не само код нас, већ и у другим образовним системима⁴ (матерњи језик и математика), а затим слиједе остали наставни предмети. Њихов допринос образовању ученика је знатно мањи. Отуда и није случајно што се у јавности на те предмете гледа као на предмете који имају мању важност од других.

Оцјењивање знања ученика је значајан аспект васпитно-образовног процеса. Оцјењивањем се, заправо, покушава објективно утврдити не само ниво постигнућа ученика, него и ниво остварености циљева васпитно-образовног рада у цјелини, па се зато на основу сагледавања оцјењивања може доприносити евалуацији цјелокупног васпитно-образовног процеса.

Дистрибуција школског успјеха

У табелама 1 до 8 приказан је успјех ученика у учењу по предметима и разредима од другог до деветог разреда. У табели 9 приказан је сумарни успјех ученика у учењу по предметима и разредима на нивоу свих школа, те у табели 10 приказан је успјех ученика у учењу после поправних испита. У табели 11 приказан је општи успјех ученика на крају школске године, а у табели 12 приказано је владање ученика на крају школске године.

Први разред успјешно је завршило 10.133 ученика.

Анализа резултата презентованих у табелама показује сљедеће:

а) Други разред (табела 1)

Наставу у другом разреду похађало је 10.490 ученика у 493 одјељења и остварили су успјех како слиједи:

- ❖ најбољи успјех постигнут је из предмета **вјеронаука** с просјечном оцјеном (4,38), **музичка култура** (4,33) и **физичко васпитање** (4,29), док најслабији успјех постигнут је из предмета **математика** (3,74) и **хрватски језик** (3,94),
- ❖ остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% износу и са средњом (просјечном) оцјеном 4,16. У односу на прво плугодиште средња оцјена је већа за 0,08.

б) Трећи разред (табела 2)

Наставу у трећем разреду похађало је 10.552 ученика у 491 одјељењу и остварили су сљедећи успјех:

- ❖ најбољи успјех остварили су из предмета **вјеронаука** с просјечном оцјеном (4,36) и **физичког васпитање** (4,32), док најлошији успјех остварили су из предмета **математика** (3,55) и **енглески језик** (3,86).

- ❖ остварили су успјех из свих предмета у 100,00% износу и са средњом оцјеном⁵ 4,08, која је већа у односу на полугодиште за 0,04.

в) Четврти разред (табела 3)

Наставу у четвртом разреду похађало је 10.371 ученик у 482 одјељења и постигли су сљедећи успјех:

- ❖ најбољи резултати постигнути су из предмета **вјеронаука** (4,40) и **музичка култура** (4,33), док најлошији успјех остварили су из предмета **математика** (3,85) и **енглески језик**(4,00).
- ❖ остварили су успјех из свих предмета у 100,00% износу и са средњом оцјеном 4,16. Средња оцјена је већа за 0,02 у односу на прво полугодиште.

г) Пети разред (табела 4)

Наставу у петом разреду похађало је 10.450 ученика у 479 одјељења и остварили су успјех како слиједи:

- ❖ најбољи резултати остварени су из предмета **вјеронаука** (4,44) и **музичка култура** (4,33), а најслабији успјех остварен је из предмета **математика** (3,71), **босански језик** (3,76).
- ❖ Остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% износу и са средњом оцјеном 4,05. Средња оцјена за 0,01 је већа у односу на полугодиште.

д) Шести разред (табела 5)

Наставу у шестом разреду похађало је 10.078 ученика у 481 одјељењу и остварили су сљедећи успјех:

- ❖ најбољи резултати остварени су из предмета **вјеронаука** (4,39), **музичка култура** (3,97), а најслабији успјех остварен је из предмета **њемачки језик** (3,35) и **руски језик** (3,41),
- ❖ остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% и са средњом оцјеном 3,81. Успјех је побољшан за 0,03 у односу на успјех ученика на полугодишту.

ђ) Седми разред (табела 6)

6

Наставу у седмом разреду похађало је 10.137 ученика у 511 одјељења, те су остварили сљедећи успјех:

- ❖ најбољи резултати остварени су из предмета **вјеронаука** (4,37) и ликовна култура (4,20), а најслабији успјех остварен је из предмета **математика** и **физика** (3,38 и 3,41).
- ❖ остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% и са средњом оцјеном 3,85.
Средња оцјена је иста као на полугодишту.

е) Осми разред (табела 7)

Наставу у осмом разреду похађало је 11.765 ученика у 497 одјељења и остварили су сљедећи успјех:

- ❖ најбољи резултати у учењу остварени су из предмета **вјеронаука** (4,02), те **геликовна култура и физичко васпитање** (3,92 и 3,91), а најлошији успјех остварен је из предмета **математика** (3,44) и **физика** (3,45).
- ❖ остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% и средњом оцјеном 3,76.
Општи успјех је већи у односу на исти на првом полугодишту за 0,37%, а средња за 0,06.

ж) Девети разред (табела 8)

Наставу у деветом разреду похађало је 11.883 ученика у 508 одјељења и остварили су сљедећи успјех:

- ❖ најбољи резултати у учењу остварени су из предмета **вјеронаука** (4,12) и **техничко образовање** (3,72), а најлошији успјех остварен је из предмета, **математика** (3,52) и **физика** (3,51).
- ❖ остварен је позитиван успјех из свих предмета у 100,00% износу и средњом оцјеном 3,69.
И у овом разреду општи успјех већи је у односу на полугодиште за 0,42%, а средња оцјена 0,07.

Наставу од II до IX разреда похађало је 85.726 ученика у 3.490 одјељења и изучавали су 23 наставна предмета.

- ❖ Од 23 наставна предмета која су се изучавала и оцјењивала, ученици су остварили најбоље резултате из предмета **вјеронаука**(4,58), **природа и друштво** (4,27) и **физичко васпитање** (4,14), а најлошије резултате остварили су из предмета **физика** (3,46), **њемачки језик** (3,63) и **математика** (3,65).

У поређењу с предметима с полугодишта, закључак је да су то углавном исти предмети на крају школске године из којих су остварени најбољи и најслабији резултати.

- ❖ Може се констатовати, као и на полугодишту, да су наставници из наставних предмета тзв. вјештина, имали блажи критериј у оцјењивању ученика и тиме и овај пут потврдили, да се у јавности на те предмете гледа као на предмете који имају мању важност од других.
- ❖ Генерално гледано, може се констатовати да су наставници у разредној настави имали блажи критериј у оцјењивању ученика од наставника у предметној настави што се може видјети из приложених табела.

Најбољи успјех ученика по предметима остварен је у **другом и четвртном**, а најслабији у **седмом и деветом** разреду. Ово је индикатор да наставници у разредној и предметној настави морају наћи „праву мјеру“ у оцјењивању ученика и настојати да уједначе дистрибуцију и диспропорцију оцјена између разредне и предметне наставе.

II Успјех ученика после поправних испита

У табели 10 приказан је успјех ученика после поправних испита:

- ❖ У **другој тријади** (на поправни испит упућени су ученици VI разреда) на поправни испит упућено је 122 ученика, 85 из једног и 37 ученика из два предмета. Као што се види из табеле, предмети из којих су ученици имали поправни испит и који су сви успјешно положили су: **њемачки језик**(17), **математика**(64) и **енглески језик**(41).

- ❖ У трећој тријади (VII – IX разред) на поправни испит упућено је 504 ученика⁸ из једног или два предмета из предмета њемачки језик, математика, физика, хемија и енглески језик. 494 ученика су успјешно положили поправни испит.
- ❖ Укупно, од VI до IX разреда, поправном испиту из наведених предмета (једног или два) приступило је 626 ученика, а 616 ученика или 98,40 % је успјешно положило поправни испит.

III Општи успјех ученика на крају школске године

Утврђене оцјене на крају школске године за све ученике од II до IX разреда за 85.726 ученика, приказане су у табели 11.

Увид у дистрибуцију успјеха ученика на крају школске године показује тенденцију повећавања добрих ученика с врлодобрим и одличним успјехом на читавих 65,04% (у односу на полугодиште смањење за 5,64%) или више од готово двије трећине од укупног позитивног општег успјеха (99,98%). Основни разлог таквог стања у оцјењивању лежи у чињеници да код оцјењивања ученика у нашим школама не постоје стандарди по којима би се свака па и коначна оцјена утврђивала на основу поузданих параметара, већ се оцјењивање ученичких резултата и активности одвија на основу флексибилнијих параметара које најчешће успостављају наставници. Поред недостатака стандарда или објективности „критерија“ наставничког оцјењивања, важан извор разлика у приступу оцјењивања могу бити околности у којима се одвија оцјењивање ученика (расположење, умор, обим и тежина градива, блискост формулације питања и др.).

У табели 11 приказан је општи успјех ученика на крају школске године по разредима:

- ❖ У првој тријади, оцјењивали су се ученици II и III разреда, недвосмислено се указује да се школски успјех ученика дистрибуира према **надпросјечним** (врлодобрим и одличним) **оцјенама** (76,00%) и веома мало према **исподпросјечним** (довољним 6,61% и добрим 17,37%),
- ❖ У другој тријади (IV – VI разред), школски успјех ученика дистрибуира се исто према **надпросјечним** (врлодобрим и одличним) **оцјенама** (67,26%), и мањи је за 4,00% у односу на прво полугодиште и за нешто мало мање од једне трећине (32,73,89%) према **исподпросјечним** довољним и добрим,

- ❖ У трећој тријади (VII – IX разред), школски успјех ученика дистрибуира се, такође, према **надпросјечним** (врлодобрим и одличним) **оцјенама** (56,20,%), што је мање за (11,33%) у односу на прво полугодиште и за нешто мање од једне половине (43,89%) према **исподпросјечним** (довољним и добрим).

Најзначајнија разлика изражена је у проценту ученика који су постигли **одличан** успјех, чак 41,24% или 35.358 ученика, што је више у односу на полугодиште за 0,85%.

Анализа добијених аритметичких средина (средњих оцјена) такође показује дистрибуцију успјеха ученика у школама. **У првој тријади средња оцјена је 4,12**(полугодиште 4,06), **у другој 4,00** (полугодиште 3,98) **и у трећој 3,76**(полугодиште 3,72),односно **3,96 на нивоу тријада**(на полугодишту 3,92). Добијене аритметичке средине су веома високе за постигнути школски успјех у цјелини, што, заиста, отвара дилему да ли су ученици у тој мјери савладали програмске садржаје и достигли веома висок ниво напредовања, или се овим резултатом доводи у сумњу објективност оцјењивања у постојећим школским условима.

Значајна тенденција повећања надпросјечног успјеха ученика (који је изражен оцјенама врло добар и одличан) наводи на помисао, као и на полугодишту, да ли се иза оваквих оцјена крију и изузетни школски резултати у усвајању програмских садржаја и доводе у сумњу објективност оцјењивања ученичког знања. Илустративно се то показује анализом презентованих оцјена о постигнутом успјеху на крају школске године у табели 11.

Презентована дистрибуција успјеха ученика показује да се школски успјех најчешће изражава оцјеном одличан и врло добар, што представља за основну школу износ од 65,04% од укупног броја ученика са позитивном оцјеном 99,98% и већи је у односу на полугодиште. Од тога је само одличних 41,24%, а свега 8,84% ученика је с довољним успјехом и 0,02% ученика који нису успјешно завршили разред.

Анализа овако утврђеног општег успјеха ученика доводи у питање објективност постојећег начина оцјењивања ученика, посебно с аспекта усвојености програмских садржаја, у условима пада животног стандарда ученика, родитеља, наставника, те осиромашења материјалне основе школа и недостатним материјалним и новчаним средствима које школе добијају за функционисање наставног процеса.

Другим ријечима, у сагледавању ученичких постигнућа, може се поставити и значајно питање, да ли је у истој мјери као што то показују завршне оцјене на крају школске године, исто тако изражено и школско постигнуће ученика? Намеће се питање, да ли је такав општи школски успјех посљедица стварног залагања ученика и степена усвојеног градива, или је посљедица другачијег оцјењивања наставника (уведени су блажи критерији) или је добијени успјех посљедица неких особина личности, веће толеранције наставника на услове у којима ученици живе и раде

(уче), питања су на која одговор могу дати истраживања којима би објективним¹⁰ тестовима испитивала знања ученика. Инспектори-просвјетни савјетници у оквиру прегледа рада школа или појединачним увидом у рад наставника, примјењујући тестове објективног типа или неке друге објективне начине провјеравања постигнућа ученика из појединих наставних предмета, могу доћи до објективнијег сагледавања школског успјеха ученика и у том правцу треба радити и дјеловати и на основу тога доносити закључке и препоруке.

Слиједи ранг листа 10% школа, од укупног броја школа, које су оствариле најбољи успјех ученика у учењу на крају школске године:

Ред. бр.	Назив школе	Пролазност	Просјечна оцјена
1.	„Петар Кочић“ - Угодновић - Теслић	100.00	4.57
2.	„Љутица Богдан“ - Калиновик	100.00	4.53
3.	„Јован Цвијић“ - Бања Лука	100.00	4.53
4.	„Свети Сава“ - Фоча	100.00	4.50
5.	„Трново“ - Трново	100.00	4.50
6.	«Вук С. Караџић» - Бања лука	100.00	4.48
7.	„Вук Караџић“ - Требиње	100.00	4.48
8.	„Шамац“ - Шамац	100.00	4.43
9.	„Ристо Пророковић“ - Невесиње	100.00	4.42
10.	„Црквина“ – Црквина	100.00	4.40
11.	„Озрен“ - Доња Пакленица - Добој	100.00	4.40
12.	„Петар П. Његош“ - Бољанић	100.00	4.40
13.	„Дворови“ - Дворови - Бијељина	100.00	4.40
14.	„Јосиф Панчић“ - Козица	100.00	4.39
15.	„Дринић“ - Дринић	100.00	4.36
16.	«ОМШ Свети Роман Мелод»-Невесиње	100.00	4.34
17.	„Доситеј Обрадовић“ - Суво поље	100.00	4.33
18.	«Станко Ракита» - Врбања - Б. Лука	100.00	4.32

IV Владање ученика

Ученици су се оцјењивали из свих наставних предмета и владања, што је регулисано чланом 63. Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник Републике Српске", број 74/08, те члановима 12,13,14, и 15 Закона о измјенама и допунама закона о основном образовању и васпитању "Службени гласник Републике Српске", број 104/12), Правилником о оцјењивању ученика у основној школи ("Службени гласник Републике Српске", број 44/12) и оцјењивање ученика је јавно. Оцјену из владања утврђује одјељенско вијеће на приједлог одјељенског старјешине и одјељенске заједнице. Владање ученика оцјењује се описном оцјеном: **примјерно, врло добро, добро, задовољава и не задовољава.**

Ученику који учини лакшу или тежу повреду обавеза ученика изричу се васпитно-дисциплинске мјере: **опомена или укор одјељењског старјешине, укор одјељењског вијећа, укор директора, укор наставничког вијећа и премјештај у другу школу.**

Успјех ученика из владања на крају школске године, по тријадама, приказан је у табели 12.

Увид у дистрибуцију оцјена из владања на другом полугодишту показује тенденцију и доминацију **примјерног** владања:

- ❖ **У првој тријади (II - III разред),** 21.042 ученика или 100,00% имали су примјерно владање, а оцјену незадовољава није имао ниједан ученик. У првој тријади није било изречених васпитно-дисциплинских мјера.
- ❖ **У другој тријади (IV-VI разред),** 30.881 ученик или 99,82% имали су оцјену примјерно владање, а оцјену врло добро владање имало је 18 ученика или 0,18%. Изречене су васпитно-дисциплинске мјере за 102 ученика или 0,33%, 54 ученика добило је опомену, 30 укор одјељењског старјешине, 18 укор одјељењског вијећа.
- ❖ **У трећој тријади (VII – IX разред),** 33.785 ученика или 99,71% имали су примјерно владање, а 9 ученика или 0,02% имали су владање не задовољава. Изречене су васпитно-дисциплинске мјере за 458 ученика или 1,35%, од опомене одјељењског старјешине за 235 ученика па до укора наставничког вијећа за 7 ученика и 7 ученика је премјештено у другу школу.
- ❖ Сумарно гледано, успјех ученика из владања на крају школске године остварило је 85.726 ученика. **Оцјеном примјерно владање оцјењено је 85.611 ученика или 99,86%, а оцјеном из владања не задовољава оцјењено је 9 ученика или 0,01%.**

На крају другог полугодишта, односно на крају школске године изречене су **васпитно-дисциплинске мјере за 560 ученика или 0,65%**. Васпитно-дисциплинске мјере кретале су се од опомене одјељењског старјешине до премјештаја у другу школу.

Презентована дистрибуција успјеха ученика из владања показује да се успјех из владања најчешће изражава оцјеном примјерно, што представља за основну школу 99,71% (полугодиште 98,73%) ученика, а свега 0,01% ученика (полугодиште 0,03%) је с оцјеном владање не задовољава.

Најбољи успјех из владања остварен је у првој, а затим у другој и трећој тријади.

Ученици су на крају школске године, као и на полугодишту, направили велики број изостанака и оправданих и неоправданих. Ученици су у другом полугодишту с наставе изостали 1.826.820 оправданих и 45.446 неоправданих часова. У просјеку сваки ученик је оправдано изостао с наставе 18,97 часова и неоправдано 0,47 часова.

Као што је раније напоменуто, у полугодишњој анализи, на успјех ученика у школи утичу различити фактори, од **систематских** (учитељи оцјењују блаже, оцјењивање у предметима који су „главни“ је строжије, а у „споредним“ је блаже и тако даље) преко **несистематских** који произилазе из личности ученика, личности наставника и наставног градива (памћење, способности, пажња, мотивација, стручна спрема наставника, строгост, расположење, од наставног градива – обим, тежина, формулације питања и тако даље), извјесно је да поред личног односа и заинтересованости ученика за школско постигнуће, евидентно је и интересовање шире и уже социјалне средине, а посебно чланова ученикове породице. Неспорна је чињеница да је стабилна и здрава породица заинтересована за успјех дјетета, ученика, кроз родитељске састанке и сарадњу са школом, с обзиром да се на тај начин остварују породични циљеви и реализују постављени планови.

Често се дешава да постизање добрих резултата у школи, што се види из добијених анализа из школа и презентованих табела успјеха ученика, доприноси јачању социјалне, друштвене афирмације породице код родбине и рођака, те доприноси јављању позитивних осјећања и задовољства код ученика и чланова његове породице.

5. Закључци и препоруке

На основи изложеног, могуће је извести закључке и препоруке, уважавајући закључке и препоруке исказане у Анализи успјеха ученика у учењу и владању на крају првог полугодишта школске 2013/14. године, који су дугорочни, перманентни и трајног карактера (види Анализу с полугодишта):

- ❖ Потребно је да успјех ученика у школи буде стално, у континуету, у¹³ фокусу интересовања не само ученика и њихових родитеља, него и наставника и школског менаџмента, Министарства просвјете и културе, РПЗ-а, али и шире друштвене заједнице,
- ❖ Успјех ученика треба да се нађе на дневном реду многобројних школских састанака стручних актива, Наставничког вијећа, Савјета ученика, Савјета родитеља, Школског одбора и да се још увијек многа битна питања у досадашњем сагледавању успјеха ученика расвијетле и научно елаборирају, како с научне тачке гледишта, тако и с аспекта примјене тих сазнања у свакодневной васпитно-образовној пракси. Посебну улогу у томе треба да има педагошки тим у свакој школи (директор, помоћник директора, педагог, психолог и социјални радник ако га школа има),
- ❖ Успјех ученика у школи, познато је да је то веома сложена појава и да на успјех ученика у мањој или већој мјери утичу многобројни фактори. Досадашња практична искуства, те докимолошка, педагошка и посебно психолошка сазнања, показују да поред ширих и ужих социјалних фактора, те особина наставника, на оцјењивање битно утичу личне карактеристике, а посебно ставови ученика. На успјех ученика у школи утиче, поред особина и ставова ученика и организација васпитно-образовног процеса и систем оцјењивања, који је, нажалост, у највећој мјери заснован на субјективној процјени наставника. Још увијек егзистира дилема шта се у ствари оцјењује, те да ли је оцјена стварни одраз ситуације у којој се налази ученик. Однос ученика према оцјењивању уско је повезан са схватањем ученика о смислу и вриједностима оцјењивања, што се мање или више одражава на њихову спремност да уложи напор у раду и учењу. Нису ријетка ни трагања за критеријумима објективног оцјењивања у нашим школама, трагања у којима се јасно пројектује *ко, када, како и зашто оцјењује?*
- ❖ Смисао оцјењивања није само у томе да измјери ниво усвојености програмских садржаја појединих наставних предмета, него да оцјењивање има значајну и мотивациону вриједност. Ученици своје понашање према наставнику и наставном предмету усклађују према томе како доживљавају оцјењивање. Извјесно је да ће ученици уложити више труда у учење ако имају позитиван однос према оцјењивању и обрнуто. Приликом испитивања и оцјењивања потребно је ученицима пружити могућност не само да покажу колико су усвојили садржаја из предмета који се оцјењују, него и да прошире своја знања, али и да коригују погрешно усвојена знања. Ученици ће се мање залагати ако оцјену не

опажају важном, а посебно ако имају аверзиван однос према оцјени и¹⁴ оцјењивању,

- ❖ На основу сагледавања међусобне повезаности смисла оцјењивања и школског успјеха ученика, може се констатовати да организација оцјењивања у школи утиче не само на успјех ученика у појединим наставним предметима, него и на општи школски успјех и успјех у цјелокупном школовању. И на крају школске године, као и на полугодишту, показало се да наставници разредне наставе у организацији оцјењивања у школи имају блажи критериј од наставника предметне наставе. *Крајње је вријеме, а ова појава није од ове школске године, већ се провлачи низ година уназад, да се усклади диспропорција и дистрибуција оцјена између разредне,(разредно-предметне) и предметне наставе,*
- ❖ Свеукупни резултати анализе показују да постоји значајна повезаност између општег школског успјеха и успјеха ученика из појединих наставних предмета са неким вриједносним орјентацијама, перцепцијом важности предмета, општим ставом ученика према оцјењивању, општим мотивом постигнућа и др. Анализа резултата показује да највећи број ученика који су постигли врло добар и одличан успјех опажа српски језик као најважнији предмет и само мали број ученика који су постигли довољан успјех. Добијени резултати показују да одлични ученици у основној школи као најважније предмете најчешће перципирају српски језик и математику, а врлодобри ученици перципирају као најважније предмете физику и географију,
- ❖ У прилог перцепције важности предмета, стоји констатација с полугодишта, да су ученици и тада и сада на крају школске године у „важним“ предметима остварили слабији просјечни успјех (физика – 3,46, хемија – 3,75, математика- 3,65), док из предмета „мање важним“ остварили су много бољи успјех (вјеронаука – 4,58, физичко васпитање – 4,14,музичка култура– 4,09 и др.),
- ❖ Анализа презентованих резултата успјеха ученика после поправних испита показује да су готово сви ученици који су упућени на поправни испит 98,40%, успјешно положили поправни испит из једног или два предмета из којих су упућени на поправни испит,
- ❖ Одјељењске старјешине,стручни сарадници и директор школе треба да у наредном периоду раде на томе да се смањи велики број изостанака ученика с наставе на неку нормалну и прихватљиву мјеру.

Прилози:

- 1. Успјех ученика по предметима и разредима на крају школске године (табеле 1-8),**
- 2. Успјех ученика по предметима на крају школске године од 2. до 9. разреда (табела 9),**
- 3. Успјех ученика после поправних испита (табела 10),**
- 4. Општи успјех ученика на крају школске године (табела 11),**
- 5. Владање ученика на крају школске године (табела 12).**

Инспектор-просвјетни савјетник:

Мр сци. Мирко Мутић, проф.

